

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER ROZWOJU
I FINANSÓW

Warszawa, dnia 23 sierpnia 2017 r.

ABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 25.08.17

nr 4473 podpis [signature]

DP2.054.6.2016

SEKRETARIAT

Biura Prasowe Senat RP

Wpłynęło dn. 25.08.2017

nr 4561 podpis [signature]

Pan

Stanisław Karczewski

Marszałek Senatu RP

Stanisławie Panie Marszałku,

poniżej przekazuję odpowiedź na oświadczenie senatora Waldemara Sługockiego złożone podczas 46 posiedzenia Senatu w dn. 27.07.2017 r. dot. sprzecznych doniesień i wyliczeń dot. nadwyżki w budżecie państwa oraz o braku deficytu budżetowego.

Na koniec 2016 r. państwowy dług publiczny (definicja krajowa) ukształtował się na poziomie 965,2 mld zł, tj. 52,1% PKB, a dług sektora instytucji rządowych i samorządowych (definicja UE) wyniósł 1.006,3 mld zł, tj. 54,4% PKB. Polska była jednym z 12 krajów w całej UE, dla których relacja długu do PKB była progu 60% zapisanego w traktacie z Maastricht. Relacja ta była też istotnie niższa niż dla całej UE (83,5%) i strefy euro (89,2%). Wg ostatnich dostępnych danych, tj. na koniec I kwartału br. państwowy dług publiczny ukształtował się na poziomie 975,3 mld zł, a dług sektora instytucji rządowych i samorządowych na poziomie 1.013,6 mld zł.

Zgodnie z przyjętą przez Radę Ministrów 25 kwietnia br. Aktualizacją Programu Konwergencji przewiduje się, że relacja długu do PKB według definicji UE, po wzroście do 55,3% w 2017 r., w kolejnych latach będzie się obniżać, osiągając poziom 52,1% na koniec 2020 r. jako konsekwencja ograniczania deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych z przewidywanych 2,9% w 2017 r. do 1,2% w 2020 r.

W obowiązującym w Polsce prawie zawarte są mechanizmy zapobiegające nadmiernemu narastaniu długu. Art. 216 Konstytucji RP zabrania zaciągania zobowiązań, w następstwie których państwowy dług publiczny przekroczy 3/5 wartości rocznego produktu krajowego brutto (PKB). Dodatkowo ustawa o finansach publicznych zawiera procedury ostrożnościowe i sanacyjne uruchamiane automatycznie w przypadku przekroczenia progu 55% i 60% PKB. Konsekwencją przekroczenia progu 55% (w tym wypadku brana jest pod uwagę również kwota długu przeliczona wg średnich w całym roku kursach walutowych oraz pomniejszona o wolne środki na rachunkach budżetu) jest m.in. konieczność przyjęcia na kolejny rok ustawy budżetowej bez deficytu lub zapewniającej spadek relacji długu Skarbu Państwa do PKB, a także zakaz udzielania nowych pożyczek z budżetu państwa.

Jednym z mechanizmów funkcjonujących w procesie budżetowym jest stabilizująca reguła wydatkowa (SRW) określona w art. 112aa ustawy o finansach publicznych. Celem reguły jest ustabilizowanie finansów publicznych w Polsce oraz korekta ewentualnej nadmiernej nierównowagi, w szczególności zaś osiągnięcie wyniku nominalnego sektora instytucji rządowych i samorządowych przeciętnie na poziomie średniookresowego celu budżetowego (ang. *medium-term budgetary objective*, MTO), tj. -1% PKB. SRW określa kwotę wydatków obejmującą ok. 90% wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych ogółem, na poziomie gwarantującym zachowanie równowagi finansów publicznych w ciągu każdego roku budżetowego. Mechanizm ustalania kwoty wydatków i nieprzekraczalnego limitu wydatków, do których sprowadza się techniczna część reguły, opisany jest formułami zawartymi w art. 112aa

uofp. Formuły te opierają wyliczenia na sytuacji makroekonomicznej Polski, wykorzystując ogólny kontekst gospodarczy, w tym prognozowaną sytuację Polski. Stabilizująca reguła wydatkowa podlega bieżącemu monitorowaniu, co sprzyja kontrolowaniu sytuacji w finansach publicznych.

Zgodnie ze *Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju*¹ przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. rozwiązania w obszarze polityki społeczno-gospodarczej będą implementowane w sposób nienaruszający stabilności finansów publicznych, w szczególności respektowane będą regulacje unijne zapisane w Pakcie Stabilności i Wzrostu, jak również regulacje określone w krajowych przepisach, wynikające ze stosowania stabilizującej reguły wydatkowej.

W najnowszym *Wieloletnim Planie Finansowym Państwa na lata 2017-2020*, przyjętym przez Radę Ministrów w kwietniu 2017 r., prognozuje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2017 r. wyniesie 2,9% PKB. Kształtowanie się deficytu w 2017 r. jest wynikiem realizacji priorytetowych reform nowego rządu wspierających inkluzywny wzrost gospodarczy w warunkach należącej do najwyższych w UE luki podatkowej wynikającej z oszustw i niskiej wydajności podatkowej. Dlatego też po stronie wydatkowej kontynuowane są reformy wspierające politykę prorodzinną (m.in. program *Rodzina 500 plus* czy dodatkowe działania mające na celu wsparcie osób w trudnej sytuacji i najuboższych) oraz w obszarze polityki społecznej (m.in. obniżenie wieku emerytalnego).

Tym działaniom towarzyszy istotna poprawa ścigalności podatkowej, gdyż kontynuowane są działania uszczelniające system podatkowy. Kwestię priorytetową stanowi zwiększenie poboru podatku od towarów i usług oraz zwalczanie oszustw związanych z tym podatkiem. Najistotniejsze z realizowanych i planowanych działań obejmują m.in.:

- analizator JPK – system teleinformatyczny wspierający wykrywanie faktur dokumentujących czynności fikcyjne na podstawie przesyłanych przez podatników organowi podatkowemu co miesiąc jednolitych plików kontrolnych (JPK) zawierających ewidencję zakupu i sprzedaży VAT;
- Fundament Danych – narzędzie które, jako pierwsze w historii Ministerstwa Finansów, umożliwi dostęp do kilkudziesięciu baz danych z jednego poziomu. Dzięki temu rozwiązaniu urzędnicy i kontrolerzy będą mieli natychmiastowy i bardzo szeroki dostęp do informacji o podatniku;
- mechanizm analizy ryzyka wykorzystywania działalności banków i SKOK do działań przestępczych w zakresie wyłudzeń skarbowych w podatku VAT – ograniczenie wykorzystywania przez przestępców uczestniczących w wyłudzeniach podatku VAT niedoskonałości w przepływie informacji w ramach systemu bankowego;
- wprowadzenie tzw. modelu podzielonej płatności (*split payment*) – podzielenie płatności za dostarczone towary lub świadczone usługi na kwotę netto, która wpłacana jest przez nabywcę na konto dostawcy lub usługodawcy oraz kwotę podatku, która trafia bezpośrednio na odrębne konto VAT, przeznaczone do opłacania przez podatnika VAT naliczonego i swoich zobowiązań z tytułu VAT do urzędu skarbowego;
- egzekwowanie wprowadzonych w 2016 r. przepisów – w tym w ramach tzw. pakietu paliwowego.

¹ <https://www.mr.gov.pl/strony/aktualnosci/strategia-na-rzecz-odpowiedzialnego-rozwoju-z-akceptacja-rzadu/>

Zmiany prawa podatkowego, utworzenie systemu monitorowania drogowego przewozu towarów, poprawa efektywności egzekucji podatkowej, wykorzystanie narzędzi o charakterze prewencyjnym i dyscyplinującym – takich jak klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania – również powinny wspierać ograniczenie nieprawidłowości, zmianę mentalności podatników i ograniczenie zachowań podatkowo niekorzystnych dla budżetu państwa.

Skutki finansowe wszystkich działań podatkowych (w ujęciu skumulowanym) w latach 2017-18 szacuje się na ponad 20 mld zł. W kolejnych latach działania uszczelniające system podatkowy będą zorientowane na ograniczenie luki podatkowej o dalsze 6 mld zł w 2019 r. oraz o 4 mld zł w 2020 r. Kluczową rolę będzie tu odgrywać oczekiwana poprawa efektywności ściągальności podatków w ramach Krajowej Administracji Skarbowej. Poprawie ściągальności podatków oraz zniechęcaniu podatników do podejmowania działań zmierzających do unikania opodatkowania powinno też sprzyjać efektywne wykorzystanie rozwiązań wdrożonych w latach 2017-18.

W kolejnych latach zakładane jest znaczące dostosowanie budżetowe, które pozwoli osiągnąć średniookresowy cel budżetowy zaraz po roku 2020 przy realizacji priorytetów polityki społecznej oraz działań prorozwojowych określonych w *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju*. Konsolidacji fiskalnej towarzyszyć będzie redukcja relacji długu do PKB. Obecnie obowiązująca w Polsce stabilizująca reguła wydatkowa sprzyja stabilności finansów publicznych, a jej przestrzeganie powinno pozwolić na osiągnięcie wyniku nominalnego sektora instytucji rządowych i samorządowych przeciętnie na poziomie średniookresowego celu budżetowego, czyli -1% PKB i w konsekwencji na zmniejszenie długu publicznego.

Z pozostaniem,

Z upoważnienia Ministra Rozwoju i Finansów

Piotr Nowak

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
Biuro Ministra w Ministerstwie Finansów

